

ISPA Perth 29.4.-4.5.2024 Matkaraportti / Kai Amberla

Finland Festivals on ISPA:n (International Society for the Performing Arts) jäsen. ISPA on esittävän taiteen instituutioiden järjestö, joka aiemmin oli hyvin amerikkalaisvetoinen (pääkonttori on edelleen New Yorkissa), mutta joka nykyään kattaa varsin hyvin Euroopan lisäksi myös Aasian, Latinalaisen Amerikan ja Afrikan maiden toimijoita. ISPA:n piirissä on joukko keskeisimpiä festivaaleja, tanssiteattereita, kulttuuritaloja, oopperataloja, vapaita ryhmiä, agentuureja ja muita kulttuuriorganisaatioita ympäri maailman.

Itse olen ollut aktiivinen ISPA:ssa jo yli kymmenen vuotta, ja sen seurauksena olen ajautunut jäseneksi sekä järjestön hallitukseen (Board of Directors) että sen ohjelma-komiteaan (Programme Committee). Nämä molemmat luottamustoimeni päättyvät ISPA:n sääntöjen mukaisesti tammikuussa 2025.

ISPA järjestää vuosittain kaksi konferenssia, toisen aina tammikuussa New Yorkissa ja toisen keväällä eri puolilla maailmaa. Vuoden 2024 kevätkonferenssi järjestettiin Perthissä, kahden miljoonan asukkaan metropolissa Länsi-Australiassa. Eurooppalaisittain kaukaisesta sijainnista huolimatta paikalle saapui lähes 400 taidevaikuttajaa eri puolilta maailmaa.

Kuten olen aina näissä raporteissa todennut, ISPA:n suurin vahvuus on aito globaali näkökulma, vaikka toki anglosaksinen maailma edelleen on muita vahvemmassa asemassa jo pelkästään siksi, että kokouskieli on englanti. ISPA pitää tarkasti huolen siitä, että puhujina on mahdollisimman monimuotoinen edustus esittävän taiteen maailmasta.

Ja tämäkin vanhan kertausta: keskustelut ISPA:ssa ovat useimmiten ylätason filosofia ja aatteellista pohdiskelua, jo pelkästään siksi, että monimuotoisen yleisön edessä ei voida paneutua jonkin yksittäisen taidegenren ongelmiin tai pohtia pikkuasioita konkreettisesti. Parhaimmillaan ISPA on täynnä sivistynyttä ja ajoittain poleemista keskustelua taidemaailman megatrendeistä, haasteista, ongelmista, monimuotoisuudesta, inklusiosta ja oikeutuksesta. Jos nämä teemat kiinnostavat, ISPA lienee paras paikka koko maailmassa.

Lisäksi tapahtuma on täynnä erilaisia iltavastaanottoja, niin virallisia kuin epävirallisia-kin, joten päivät venyvät helposti 16-tuntisiksi. Perthissä oli vastaanottojen lisäksi vielä erilaisia showcase-esityksiä jokaisena iltana.

Ohessa joitain poimintoja konferenssin puheenvuoroista:

1.

Konferenssin ensimmäisen puheenvuoron eli "provokaation" piti Perth Festivalin entinen johtaja Iain Grandage. Hän kritisoi taidelaitosjohtajia siitä, että heillä on paljon valtaa, jota he eivät koskaan käytä. Valta on sitä, että voi vapaasti päättää, mitä uusia teoksia tilataan, miksi tilataan ja keneltä tilataan. Kysymys kuitenkin kuuluu: miksi uutta tilataan niin vähän ja toistetaan niin usein vanhaa? Rahapulaan aina vedotaan, mutta onko se vain tekosyy? Ja vielä: jos uusia teoksia kuitenkin tilataan, miksi niin usein tilataan samoilta tahoilta kuin kaikki muutkin - ja miksi kaikki kiinnittävät niitä taiteilijoita, jotka juo esiintyvät kaikilla muillakin festivaaleilla?

Finland Festivals

Kaunopuheisesti Grandage myös totesi, että festivaali on puutarha ja taiteellinen johtaja sen puutarhuri. Ja kuten tiedämme, puutarhuri paitsi kasvattaa uutta myös uskalltaa karsia vanhaa. Karsimisen taito on yksi festivaalijohtajan tärkeimpiä taitoja.

2.

Johtajuudesta puhuttiin myös muutamassa muussa paneelissa. Australiassa puhuttaa erityisesti se, että vaikka maa on jo pitkään lähes epätoivoisesti yrittänyt korjata vuosikymmenien ja -satojen karneat rikokset First Nations (kuten alkuperäiskansoja Australiassa nimitetään) -ihmisiä kohtaan, yhä edelleen lähes kaikkia taidelaitoksia johtavat valkoihoiset miehet. Lääkkeeksi tarjotaan muun muassa johtamisen jakamisesta selkeämmin työryhmille, jotta yhden kaikkietävän johtajan maailmasta päästäisiin eroon.

3.

Washingtonissa päämajaansa pitävä, erityisesti Euroopassa ja USA:ssa toimiva [Advisory Board for the Arts](#) -niminen yhdistys (ABA) on (ainakin oman ilmoituksensa mukaan) maailman suurin jäsenpohjaisen oppimisen organisaatio globaalilla kulttuurisektorilla. Toimintamalli on hankkia jäseniksi alan johtavat toimijat ja auttaa kaikkia menestymään paremmin tutkimusten, verkostoitumisen ja parhaiden käytäntöjen jakamalla. Olen itsekkin jonkin verran markkinoinut ABA:n jäsenyyttä suomalaisille toimijoille, mutta toistaiseksi vain Tampere-talo on liittynyt jäseneksi.

ABA:n asiantuntijat Nico Daswani ja Brynn Johnson esittelivät vuonna 2023 tehtyä tutkimusta *Driving Attendance Post-Pandemic – Marketing Practises That Accelerate Audience Growth*, jossa selvitetään mikä erottaa taidealan menestyjät vähemmän menestyvistä kollegoistaan. Karkeasti ottaen markkinoimisen suhteen tulos oli tämä: ne, jotka viestinnässään ja markkinoinnissaan keskittyvät "tunteellisen kokemuksen" välittämiseen lippuja myydessään, menestyvät muita paremmin.

Toisin sanoen: markkinoinnissa pitäisi kyetä välittämään tunnetila ja elämys, jonka esitys lupaa, ei niinkään vain luetella tulevia tapahtumia tai niiden ohjelmia. Ei siis riitä, että kertoo ohjelmassa olevan Beethovenin teos, sen sijaan pitää yrittää avata se oletettu kokemus, jonka sävellys kuulijassa synnyttää.

Festivaalien osalta tämä tarkoittaa erityisesti tunnelman ja kokemuksen välittämistä, ei niinkään esiintyjien listaamista tai näyttävien kapellimestarien kuvien jakamista. Vahvoilla ovat ne, jotka osaavat tuottaa tunnekokemuksia välittäviä lyhyitä videoita.

Tutkimuksen 7 ydinviestiä ovat:

1. Top performers don't invest more in marketing, they invest differently.
2. Top performers focus on a few key metrics.
3. Top performers are more active in social marketing.
4. Top performers infuse their program marketing with their institutional brand.
5. Top performers architect differentiated experiences.
6. Top performing marketing departments are more collaborative than their peers.
7. Top performers spend conservatively.

[Tutkimuksen tiivistelmän voi ladata tästä linkistä.](#)

4.

Perthissä kävi myös ilmi, että vielä riittää kiukkuisia taiteilijoita, jotka uskovat muutoksen mahdollisuuteen, jotka jaksavat yrittää vaikuttaa politiikkaan ja muuttaa asioista ja ehkä peräti tehdä vallankumouksen - tosin naurussa suin.

Finland Festivals

“Luova aktivismi” on käsite, johon en juuri ole Euroopassa törmännyt. Käsitteellä tarkoitetaan suurin piirtein samaa kuin vaikkapa Elokapinan vaikuttamisyriyksillä ympäristöpolitiikassa. Luova aktivisti voi olla esimerkiksi kiinnostunut siitä, mitkä tahot tukevat taidetta. Australiassa se tarkoittaa ilmastotuhvoja aiheuttavia kaivosyriyksii, jotka imagoansa kiillottaakseen tukevat mielellään taidetta. Pitäisikö niiden rahoille sanoa ei?

Perthissä toimiva *pvi collective* -taiteilijaryhmä tekee erilaisia tempauksia niin verkossa kuin kaduilla. Kollektiivin yksi viha-rakkauskohte on kaivosjätti Rio Tinto, joka tekee satumaisia voittoja hiiltä louhimalla ja samalla tukee avokätisesti taide-elämää. Voiko tällaista tukea hyväksyä, jos taidelaitos tai yksittäinen taiteilija samalla väittää pitävnsä ilmastotyötä tärkeänä? Ei voi, sanoo kollektiivi. Se jakaa tämän kysymyksen inspiroimana “Artwash Awardin” taholle, joka yrittää taidepestä syntistä imagoaan syytämällä rahaa taiteeseen. All kind of shitfackery -alaotsikoitu gaala antoi viimeksi pääpalkinnon Woodside-energijättille, joten Rio Tinto jäi tällä kertaa toiseksi.

Mitä tällaisilla tempauksilla tavoitellaan? Ainakin tuoda esiin, että taidemaailma on naiivi ja tekopyhä hyväksyessään lahjoituksia yritysiltä, jotka tekevät voittoja ympäristön kustannuksella. Mutta on kollektiivilla ratkaisukin sponsoroinnin eettisiin ongelmiin: se on perustanut ikioman “extraordinary stock market” -järjestelmän, jonka portfolioon voi kuka tahansa tehdä sijoituksia viiteen eri kategoriaan: play, hope, disruption, failure, revolution (leikki, toivo, häiriö, epäonnistuminen ja vallankumous).

Ajatellen Suomen nykyistä poliittista ja taloudellista ilmapiiriä, jonkinlaisen All kind of shitfackery -tempauksen järjestäminen alkoi tuntua houkuttevalta ajatukselta...